Минска www.minsk-old-new.com. Кроме того, существуют, но на данный момент не обновляются познавательные сайты узкого профиля, как то: виртуальная генеалогическая энциклопедия «Родовые фамилии Шамбер, Глот, Гузень, Корда, Семашко» (www.shamber.info), электронная база данных первоисточников по истории Беларуси IX–XVIII веков (www.starbel.narod.ru/5rir.htm), электронный сборник лекций по истории и культуре Беларуси (www.belarusianhistory.narod.ru).

Белорусский сегмент Интернета наполняется мультимедийными проектами и все чаще используется как площадка для распространения произведений искусства, трансляции аудиовизуальных работ, общественных и культурных инициатив, основанных на взаимодействии пользователей. Популярный интерактивный медиапроект «Глобус Беларуси» (www.globus.tut.by) имеет целью составление карты архитектурных и культурных ценностей страны совместными усилиями всех посетителей сайта. На популярном молодежном ресурсе www.34mag.net, активно публикующем мультимедийные проекты, так же активно работает лейбл «Пяршак», издающий в электронном и физическом виде дебютные произведения молодых белорусских писателей, музыкантов, художников.

Другие примеры мультимедийных проектов – историко-культурный проект «90s", посвященный 1990-м гг. в Беларуси (www.90s.by); мультимедийный проект по переводу иностранных фильмов на белорусский язык «Кіно па-беларуску"(www.futubela.tv); свежий виртуальный проект 3Д-восстановления архитектурных памятников Беларуси www.vkl3d.com. Появление этого проекта, а также других сложных в визуализации виртуальных туров и экскурсий (по Несвижскому замку, дому-музею Адама Мицкевича в Новогрудке) свидетельствует о том, что в байнете расширяется сфера 3Д-моделирования и интерактивного взаимодействия с пользователем.

Это лишь малая часть интернет-ресурсов о культуре и искусстве Беларуси, которая дает вполне ясное представление обо всем объеме и характере этой сферы.

Крывашэй Д. А.
(Рэспубліка Беларусь, г. Мінск)

ДЗЯРЖАЎНАЯ КУЛЬТУРНАЯ ПАЛІТЫКА Ў БЕЛАРУСІ Ў ГАЛІНЕ КІНАБСЛУГОЎВАННЯ НАСЕЛЬНІЦТВА (1991–2010)

У пачатку 1990-х сістэма кінаабслугоўвання насельніцтва апынулася ў крызісе. Гэта было звязана са скарачэннем аб'ёмаў дзяржаказу, адсутнасцю прафесіянальнай маркетынгавай службы, ліквідацыяй цэнтралізаванай сістэмы кінапракату і стварэннем самастойных кінавідэааб'яднанняў (шасці абласных і мінскага гарадскога). Дзейнасць апошніх не падлягала адзінай пракатнай палітыцы. Імкненне да прыбытку прывяло да рэпертуарнага дысбалансу на карысць амерыканскай забаўляльнай кінапрадукцыі і знікненню з экранаў фільмаў беларускай вытворчасці [1, спр. 3, арк. 2, 8].

Відавочным стаў працэс змены профілю кінатэатраў, адток з кінасеткі кваліфікаваных спецыялістаў у камерцыйныя структуры. Назіралася зніжэнне эканамічнай эфектыўнасці дзейнасці дзяржаўнага сектара, адбывалася інтэнсіўнае скарачэнне ахопу насельніцтва гэтымі паслугамі. Калі ў 1990 г. кінаўстановак налічвалася 6916, то ў 1993 г. – 4168 ці на 40 % меней. Адбыўся значны спад колькасці наведванняў гледачамі кінавідэазалаў (глядзі Табліцу 1). Сярэдняя запаўняльнасць глядзельнай залы ў першай палове 1993 г. складала: у г. Мінску – 22 %, у абласных цэнтрах – 17 % [1, спр. 10, арк. 145–146].

Табліца 1 Колькасці кінаўстановак і відэаустановак, наведанне

	1990	1991	1993	1995	2000	2001	2002	2003	2005	2007	2009	2010
кінаўстановак	6916	5976	4168	3780	3063	2951	2642	2329	1997	1715	1212	992
наведвальнікаў (млн.)	117	94	30	12,4	11,8	11	8,3	8,4	8,7	8,7	9,0	9,4
відэаўстановак	483	-	319	266	331	346	367	-	459	583	683	748
наведвальнікаў (млн)	4,8	-	2,3	1,3	2,2	2,3	2,2	-	4,4	5,4	5,8	5,97

У лютым 1993 г. калегія Міністэрства культуры вырашыла распрацаваць праект стварэння Дзяржаўнай рэспубліканскай кінавідэапракатнай кампаніі. Планавалася цэнтралізаваць закупку кінавідэафільмаў у маштабах рэспублікі, наладзіць рэгулярны дубляж лепшых узораў замежнага кінамастацтва на беларускую мову, упарадкаваць узаемаадносіны паміж дзяржаўным кінавідэапракатам і альтэрнатыўным пракатам, абмежаваць аплату паслуг пасрэднікаў у пракаце фільмаў, правесці перарэгістрацыю кінатэатраў, кінаўстановак і відэазалаў з мэтай аптымізацыі структуры кінавідэасеткі. Калегія лічыла неабходным увайсці ва Ўрад з просьбай прыраўняць падаткаабкладанне камунальных паслуг для кінавідэасеткі, паменшыць падаткі і мытныя пошліны для прадпрыемстваў, якія выраблялі кінатэхналагічнае абсталяванне і запасныя часткі для яго, да нормаў, якія на той час былі ўстаноўлены для культасветустаноў, а таксама аб пераводзе вясковай і часткова гарадской кінавідэасеткі на бюджэтнае фінансаванне. Было вырашана стварыць у цэнтральным апараце міністэрства аддзел па кінематаграфіі і кінафікацыі з функцыямі каардынацыі і кантролю за развіццём кінапрацэсу і ўсебаковага забеспячэння яго эфектыўнасці [1, спр. 3, арк. 2–4].

На забеспячэнне адзінага парадку дэманстрацыі кінавідэапрадукцыі на тэрыторыі краіны была накіравана распрацаваная ў 1993 г. Міністэрствам культуры комплексная праграма. Яна ўключала цэнтралізаванае фарміраванне кінавідэарэпертуару, узмацненне базавых пазіцый нацыянальнага кінематографа ў візуальных камунікацыях, абмежаванне самастойнасці гаспадарчай дзейнасці кінавідэасеткі, выдзяленне ўзорна-паказальных, апорных кінавідэаўстановак і кінатэатраў, якія на практыцы ажыццяўлялі культурную палітыку дзяржавы [1, спр. 10, арк. 148–149].

Створаны ў сакавіку 1993 г. Дзяржаўны рэгістр кінавідэафільмаў і кінавідэапраграм узяў пад кантроль суб'екты кінавідэабізнесу і стаў ажыццяўляць адзіны парадак дэманстрацыі кінавідэатвораў на тэрыторыі краіны. Адным з напрамкаў дзейнасці Дзяржрэгістра было забеспячэнне падрыхтоўкі дакументаў на выдачу

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Міністэрствам культуры юрыдычным асобам і індывідуальным прадпрымальнікам спецыяльных дазволаў (ліцэнзій) на здымкі, тыражаванне, дэманстрацыю і пракат кінавідэапрадукцыі, а таксама абарот эратычнай прадукцыі. У 2003 г. супрацоўнікамі Дзяржрэгістра было падрыхтавана 123 ліцэнзіі на кінавідэадзейнасць. З 1 лістапада 2003 г. у адпаведнасці з Дэкрэтам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 14 ліпеня 2003 г. № 17 ліцэнзаванне Міністэрствам культуры згаданых відаў дзейнасці было спынена. Замест іх сталі выдавацца пракатныя пасведчанні [1, спр. 887, арк. 137].

Крокам у вырашэнні праблем кінаабслугоўвання стала прынецце 29 верасня 1993 г. пастановы Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь № 647 «Аб дзяржаўнай падтрымцы нацыянальнай кінематаграфіі». Аблвыканкамам і Мінгарвыканкаму сумесна з Міністэрствам культуры даручалася прыняць неадкладныя меры для захавання ў гарадскіх і сельскіх населеных пунктах аптымальна неабходнай колькасці кінатэатраў і кінавідэаўстановак і павысіць эфектыўнасць іх выкарыстання для паляпшэння культурнага абслугоўвання насельніцтва. На жаль, палажэнні дакумента ў сувязі з эканамічным крызісам так і засталіся не выкананымі [2, спр. 10, арк. 11].

Немалыя дзяржаўныя сродкі, якія накіроўваліся непасрэдна ў аблвыканкамы, распыляліся пры набыцці кінапрадукцыі. У выніку гэтага рэпертуар бяднеў у жанравым і ў якасным сэнсе. Міністэрства не мела рычагоў для выпраўлення сітуацыі. У сярэдзіне 1990-х гг. асноўны аб'ём экраннага часу (да 80 %) складалі амерыканскія фільмы катэгорыі «Б» – так званай другараднай прадукцыі, прызначанай для маларазвітых краін. Нізкія ідэйна-мастацкія якасці рэпертуару былі асноўнай прычынай скарачэння колькасці наведвальнікаў кінатэатраў [2, спр. 57, арк. 130–131].

У красавіку 1996 г. Міністэрства культуры накіравала ва Ўрад краіны прапановы па паляпшэнню кінавідэаабслугоўвання насельніцтва. У выпадку прыраўнання дзяржаўных гасразліковых пракатных арганізацый па падатках да дзяржбюджэтнай сферы адпаведныя адлічэнні павінны былі скласці 1,7 % замест 20,7 %. Гэта дазволіла б выкарыстоўваць грошы, якія б заставаліся на рахунку гэтых арганізацый, на набыццё кінавідэафільмаў і рэканструкцыю матэрыяльна-тэхнічнай базы [1, спр. 92, арк. 47].

У 1996 г. бачылася найбольш перспектыўным напрамкам захавання кінасеткі і паляпшэння абслугоўвання насельніцтва арэнда працоўнымі калектывамі і акцыяніраванне кінатэатраў. Прадстаўлялася мэтазгодным дазволіць гэтым кінатэатрам большую гаспадарчую самастойнасць, у прыватнасці, здаваць у субарэнду памяшканні без шкоды для кінапаказу пры ўмове накіравання ўсёй атрыманай сумы на паляпшэнне абслугоўвання гледачоў [1, спр. 92, арк. 48].

Урад краіны пастановай № 838 ад 27 снежня 1996 г. прадугледзеў захаванне ў гарадах абласнога падпарадкавання не менш за адзін кінатэатр на 150 тыс. жыхароў і не менш аднаго кінатэатра ў раённых цэнтрах. Дакумент рэкамендаваў мясцовым Саветам дэпутатаў прадставіць дзяржаўным кінатэатрам ільготы па падатках і іншых плацяжах, якія паступаюць у мясцовыя бюджэты.

5 снежня 2002 г. калегія Міністэрства культуры абмяркоўвала вынікі кінавідэаабслугоўвання насельніцтва. Звярталася ўвага на працяг працэсу скарачэння стацыянарных кінаўстановак, што прыводзіла да скарачэння колькасці гледачоў. За перыяд з 1990 па 2001 год агульная колькасць кінаўстановак скарацілася ў 2,3 разу (у сельскай мясцовасці – у 2 разы), колькасць месцаў для гледачоў – у 1,8 разу. Агульная лічба наведванняў скарацілася ў 10,5 разоў (гл. Табліцу 1). Сярод праблем, якія стрымлівалі паляпшэнне кінавідэаблугоўвання насельніцтва, была састарэласць кінапраекцыйнага абсталявання, значная амартызацыя будынкаў (80 % з іх патрабавалі рамонту і мадэрнізацыі). Пэўныя праблемы стварала адсутнасць цэласнасці кінавідэасеткі і органаў кіравання кінафікацыяй у некаторых абласцях [1, спр. 587, арк. 40].

У Табліцы 5.5.2 прыведзены паказчыкі наведвання ў разліку на 1 жыхара. Як можна заўважыць, адзіным месцам, дзе назіралася павелічэнне колькасці гледачоў, быў г. Мінск. У перыяд з 1997 па 2001 г. у сталіцы назіралася павялічэнне ў 3 разы. Гэтаму спрыялі змены ў рэпертуарнай палітыцы. На экранах з'явіліся фільмы класа «А», прэм'ерныя, фестывальныя і г. д. Па новаму стала будавацца праца з гледачом. У кінатэатрах з'явіліся ільготныя кінасеансы.

Найбольшы эфект з пункту гледжання пашырэння рэпертуару і паляпшэння якасці паказу мела выкарыстанне відэапраектных установак. У адпаведнасці з пратаколам даручэнняў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 12 чэрвеня 2001 г. № 23 за кошт мясцовых бюджэтаў толькі ў 2002 г. было набыта 26 відэапраектных комплексаў [3, с. 50–51]. На канец 2006 г. у краіне дзейнічала каля 400 такіх відэасістэм. У наступныя гады іх колькасць працягвала расці і ў 2010 г. іх налічвалася 748 адзінкі. З мэтай прыцягнення гледачоў праводзілася аснашчэнне кінатэатраў гукавымі сістэмамі Dolby, праводзіўся капітальны рамонт і рэканструкцыя кіназалаў. На 1 студзеня 2007 г. у рэспубліцы былі абсталяваны гэтымі сістэмамі 25 кіназалаў [4, с. 126]. У верасні 2008 г. у Мінску адкрыўся першы ў краіне мультыплекс «Беларусь», які налічваў пяць кіназалаў. У 2010 г. у кінатэатрах гарадоў Барысаў, Брэст, Гомель, Гродна, Ліда і Мінск былі ўсталяваны сістэмы лічбавага 3D-кінапаказу [5, с. 81].

Аднак і гэтыя меры не дазволілі ўтрымаць гледача. У далейшым лічба наведання зменшылася на чвэрць у 2007 г. у параўнанні з 2001 г. Толькі ў 2010 г. назіраўся некаторы рост гэтага паказчыка. У той жа час наведанне кінасеансаў у Мінскай вобласці няўхільна падала на фоне неістотнага паляпшэння становішча ў іншых абласцях у 2010 г. (гл. Табліцу 2).

Табліца 2 Колькасць наведванняў кінасеансаў у сярэднім на 1 жыхара (уласныя падлікі па [3, с. 55; 5, с. 30; 6, с. 26])

Вобласць	**1990 г.**	**1995 г.**	**2001 г.**	**2007 г.**	**2010 г.**
Брэсцкая	11,7	1,2	0,9	0,4	0,5
Віцебская	11,4	0,7	0,6	0,3	0,3
Гомельская	12,4	1,3	0,7	0,7	0,8
Гродзенская	10,8	1,4	0,6	0,4	0,5
Мінская	12,1	1,6	1,5	1,2	1,0
Магілёўская	10,1	1,4	0,5	0,7	0,7
г. Мінск	11,0	0,9	2,7	2,0	2,4
Па краіне	11,5	1,2	1,1	0,9	1,0

З мэтай павелічэння долі фільмакопій беларускай і расійскай вытворчасці і рэгулявання колькасці

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

фільмапрадукцыі замежных краін 24 сакавіка 2005 г. была створана Каардынацыйная рада па закупцы кінавідэапрадукцыі. У выніку зменаў у рэпертуарнай палітыцы кінавідэапракатных арганізацый у кінатэатрах краіны ў 2005 г. назіраўся рост колькасці паказаў прадукцыі расійскай і беларускай вытворчасці (больш 40 % ад агульнай колькасці фільмаў для дарослай аўдыторыі і больш за 60 % – для дзіцячай) [7, арк. 134].

У адпаведнасці з даручэннем Прэзідэнта Рэспублік Беларусь ад 20 чэрвеня 2005 г. на ўпраўленні ідэалагічнай работы аблвыканкамаў і Мінскага гарвыканкама быў ускладзены кантроль за рэпертуарнай палітыкай і набыццём новай фільмапрадукцыі [8, т. 4, арк. 7]. У краіне праводзілася стварэнне адзінай структуры кінавідэасеткі і сістэмы кіравання кінавідэапракатнымі прадпрыемствамі. У Брэсцкай вобласці асобным рашэннем аблвыканкама ў ліпені 2005 г. было створана КУП «Кінавідэапракат» з філіяламі ў гарадах Баранавічы і Пінск з захаваннем за ўпраўленнем культуры аблвыканкама кіравання дадзеным органам галіновага кіравання. У Віцебскай вобласці ў 2005 г. было адменена рашэнне аблвыканкама аб перадачы шэрагу кінатэатраў у раённую ўласнасць. Кінатэатры засталіся на балансе УП «Кінавідэапракат» Віцебскага аблвыканкама. У Магілёўскай вобласці ў тым жа годзе кінавідэапрадпрыемствы былі перададзены як маёмасныя комплексы ў абласную ўласнасць. З раённай у абласную камунальную ўласнасць бязвыплатна была перададзена маёмасць аддзелаў культуры, якая прызначалася для кінавідэаблугоўвання насельніцтва. У г. Мінску ў той час 17 кінатэатраў былі аб’яднаны ў адзіную сетку, пераўтвораны ў філіялы структуры УП «Кінавідэапракат» Мінскага гарвыканкама [7, арк. 142].

Праз два гады адбылася новая рэарганізацыя. Гарвыканкамам і райвыканкамам былі перададзены будынкі, пабудовы і іншая маёмасць кінапракатных арганізацый акрамя той, што знаходзілася ў абласных цэнтрах. У Брэсцкай вобласці былі створаны кінавідэацэнтры аддзелаў культуры райвыканкамаў без стварэння юрыдычнай асобы. Баранавіцкі кінатэатр «Кастрычнік» і Пінская гарадская кінавідэасетка сталі асобнымі ўстановамі культуры. У Віцебскай вобласці былі створаны кінавідэацэнтры раённых і гарадскіх аддзелаў культуры без стварэння юрыдычных асобаў. У Гомельскай вобласці – раённыя камунальныя кінавідовішчныя унітарныя прадпрыемствы. У Гродзенскай – камунальныя унітарныя кінавідовішчныя прадпрыемствы «Райкінавідэасетка». У Магілёўскай – структурныя падраздзяленні аддзелаў культуры гаррайвыканкамаў а таксама камунальнае ўнітарнае прадпрыемства (КУП) «Бабруйсккіно». У Мінскай вобласці былі створаны КУП раёнаў і г. Жодзіна [9, т. 9, арк. 88–89].

Шэраг мерапрыемстваў у напрамку развіцця кінавідэапракату і кінавідэапаказу ўтрымлівала Канцэпцыя развіцця кінематаграфіі Рэспублікі Беларусь на 2009–2014 гг. Пачынаючы з 2010 г. у бюджэтах абласцей і г. Мінска было запланавана выдзяленне субсідый на пакрыццё стратаў дзяржаўных кінавідапракатных арганізацый пры паказе фільмаў беларускай вытворчасці, прызнаных у вызначаным парадку нацыянальнымі і створаных па дзяржаўнаму заказу. Датацыі атрымалі дзяржаўныя арганізацыі, якія займаліся пракатам і паказам фільмаў у сельскай мясцовасці, малых і сярэдніх гарадах, а таксама гарадах абласнога падпарадкавання. Субсідаваўся кінавідэапаказ і кінавідэапракат некамерцыйных і дзіцячых фільмаў, арганізацыя спецыяльных сеансаў для сацыяльна неабароненых катэгорый насельніцтва па ільготных коштах. Для кінавідэабслугоўвання сельскага насельніцтва праводзілася работа па набыццю стацыянарных і перасоўных відэапракатных комплексаў. Толькі за першае паўгоддзе 2010 г. было набыта 12 відэапраекцыйных сістэм і 1 аўтамабіль. Побач з гэтым Канцэпцыя прадугледжвала паступовы пераход арганізацый кінавідэапракату і кінапаказу ў г. Мінску і абласных цэнтрах на самаакупнасць. Складана было рэалізаваць палажэнні аб прыцягненню на беларускі рынак і інвеставанню сродкаў замежных фірм у рэканструкцыю кінатэатраў [9, т. 7, арк. 26, 27, 33].

Такім чынам, дзяржаўная палітыка ў галіне кінаабслугоўвання ў даследуемы перыяд была накіравана на захаванне гледача пры адначасовым змяншэнні бюджэтных выдаткаў на сферу кінапракату. Структура апошняга перажыла некалькі рэарганізацый, што было абумоўлена пошукамі аптымальных суадносін паміж павелічэннем прыбытковасці і паляпшэннем рэпертуару кінавідэапракатных устаноў.

ЛІТАРАТУРА

1. Нацыянальны архіў Рэспублікі Беларусь (НАРБ). – Ф. 974. – Воп. 4.

2. НАРБ. Ф. 974. – Воп. 1.

3. Беларуская культура сёння. Гадавы агляд (2002) / М-ва культуры Рэсп. Беларусь, Белар. дзярж. ін-т праблем культуры; навук. рэд. У. П. Скараходаў. – Мінск : БелДІПК, 2003. – 208 с.

4. Беларуская культура сёння: гадавы агляд, 2006 / Абламскі В. Я. [і інш.]; навук. рэд. І. Б. Багачова. – Мінск : Беларус. дзярж. ін-т праблем культуры, 2007. – 188 с.

5. Беларуская культура сёння : гадавы агляд, 2010 / І. В. Анціпенка [і інш.]; пад агул. рэд. Т. І. Стружэцкага. – Мінск : БДУ культуры і мастацтваў, 2011. – 144 с.

5. Организации культуры в Республике Беларусь в 2007 году. Статистический сборник / Мин. стат. и анализа Респ. Беларусь. – Минск : Минстат, 2008. – 50 с.

6. Учреждения культуры и искусства Республики Беларусь в 2003 году. Статистический сборник / Мин. стат. и анализа Респ. Беларусь. – Минск, 2004. – 43 с.

7. Архіў Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь за 2001 г. Пратаколы № 6–7 пасяджэнняў калегіі Міністэрства і дакументы да іх.

8. Архіў Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь за 2008 г. Справа 01–03. Пратаколы пасяджэнняў калегіі Міністэрства і матэрыялы да іх. Т. 4.

9. Архіў Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь за 2010 г. Справа 01–09. Даручэнні Прэзідэнта, Нацыянальнага сходу, Адміністрацыі Прэзідэнта, Савета міністраў Рэспублікі Беларусь, рэспубліканскіх органаў дзяржаўнага кіравання і дакументы па іх выкананню. Т. 7, 9.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Куринная А. В.
(Республика Украина, г. Харьков)

ТЕОРИЯ «КОНФЛИКТА» В СОВРЕМЕННОМ СЦЕНАРНОМ МАСТЕРСТВЕ ЭКРАННОГО ПРОИЗВЕДЕНИЯ

Современное сценарное мастерство экранного искусства, на сегодняшний день, находится в поле интенсивного развития. На постсоветском пространстве в разное время было создано немало работ посвященных теории сценарного мастерства, в частности, теории кинодраматургии: В. Волькенштейна «Драматургия кино», В. Туркина «Драматургия кино. Очерки по теории и практике киносценария», В. «Юнаковского «Построение киносценария» и многих других. Однако теория изучения сегодняшних сценарных форм, новые учебные пособия с учетом новшеств и открытий в данной области – все это остается проблемным полем «сценарного мастерства». Особенный интерес, на наш взгляд, является изучение «частностей» – элементов драматургии, которые зачастую в практических трудах для студенчества, рассматриваются авторами достаточно сжато и бегло. Речь идет, например, о таких наиболее важных для создания экранной драматургии составляющих как – «композиция», «художественный образ» и особенно – «конфликт». А между тем, именно эти «частности» являются основой будущего экранного произведения; и именно эти «частности» полны противоречий и вопросов.

В данном докладе мы остановимся на наиболее противоречивом, на наш взгляд, термине – «конфликт».

А. Эйнштейн утверждал, что «все идеи в науке родились в драматическом конфликте между реальностью и нашими попытками ее понять». В контексте данного высказывания «конфликт» как теоретический аспект составляющий ткань искусства, а именно – драматургическую конструкцию экранного произведения, представляется достаточно интересным и заслуживающим научного исследования аспектом. Особенно данный вопрос актуален в последнее время, когда роль «конфликта» в драматургии в представлении некоторых современных драматургов постепенно теряется. Более того, снова и снова возникают идеи творческих экспериментов, в процессе которых предлагается избавление от «конфликта» как драматургической составляющий и, как следствие, тяготение к «бесконфликтной драматургии». А между тем, в результате таких экспериментов нарушается ткань драматургической структуры, впрочем, к чему и стремятся подобные модные «новоискания».

Обращаясь к степени изученности данной проблематики, следует отметить, что наибольшее исследование данного аспекта в экранном искусстве, очевидно именно в кинодраматургии. Среди современных исследователей теорией «конфликта», в частности, широко занимались: Л. Л. Геращенко (в диссертационном исследовании «Конфликт в отечественном документальном кино 90-х гг.»), Р. С. Ибрахим (в исследовании «Философия конфликта в экранном искусстве А. Тарковского»), некоторые аспекты конфликта рассматривает в своем труде «Поэтика кино» Р. Руис (в частности, глава «Теория центрального конфликта»). В виду же отсутствия широкого изучения теледраматургии, серьезных исследований в области конфликта практически нет.

Что есть такое «конфликт» в современной теледраматургии? Насколько принципы классического понимания этого термина являются применимыми для нее? И может ли вообще в современном телепространстве существовать «бесконфликтная» драматургия?

Итак, что есть такое «конфликт»? Согласно «Словарю русского языка» С. И. Ожегова «Конфликт – это столкновение, серьезное разногласие, спор» [5, с. 237].

Находим так же следующее определение: «Конфликт – (от лат. *conflictus*) – обязательный элемент структуры драматургического произведения – столкновение противоположных идей и взглядов, обострение споров, которое имеет форму драматической борьбы» [2, с. 112].

Вышеперечисленные трактовки, конечно же, достаточно общие, однако в них очевидна действенная сущность конфликта, что, в свою очередь, наиболее точно выражают специальные терминологические источники. Среди них и словарь П. Пави, согласно которому конфликт (франц.: *conflit*; англ.: *conflict*; нем.: нем.: *konflikt*; исп.: *conflicto*) в драматургии означает столкновение противоположных сил и мнений. П. Пави, в частности, акцентирует внимание на том, что «драматический конфликт проистекает из столкновения антагонистических сил драмы. В конфликте противостоят друг другу персонажи, взгляды на мир или различные позиции в определенной ситуации… Конфликт находится лишь в драматургии действия (подчеркнуто мною. – А. К.). Однако, в театре, например, существуют и такие театральные формы, в которых конфликт может отсутствовать вовсе (например, в эпическом или азиатском театре)» [6, с. 161–163]. Итак, конфликт является, двигателем действия, своего рода, его «сердцем».

Интересно, что в психологическом аспекте мы находим многочисленные *классификации конфликтов.* «Основаниями для них могут быть источник конфликта, содержание, значимость, тип разрешения, форма выражения, тип структуры взаимоотношений, социальная формализация, социально-психологический эффект, социальный результат. Конфликты могут быть скрытые и явные, интенсивные и стертые, кратковременные и затяжные, вертикальные и горизонтальные и т. д. Так, согласно У. Линкольну, положительное воздействие конфликта проявляется в следующем: конфликт ускоряет процесс самосознания; под его влиянием утверждается и подтверждается определенный набор ценностей; способствует осознанию общности, так как может оказаться, что у других сходные интересы, и они стремятся к тем же целям и результатам и поддерживают применение тех же средств – до такой степени, что возникают официальные и неофициальные союзы; приводит к объединению единомышленников; способствует разрядке и отодвигает на второй план другие, несущественные конфликты; способствует расстановке приоритетов; играет роль предохранительного клапана для безопасного и даже конструктивного выхода эмоций; благодаря ему обращается внимание на недовольство или предложения, нуждающиеся в обсуждении, понимании, признании, поддержке, юридическом оформлении и разрешении; приводит к возникновению рабочих контактов с

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ